

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Ladislava Górásza a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci navrhovateľov 1/ **J. V.**, bytom P., 2/ **D. P.**, bytom P., 3/ **Ing. Ľ. V.**, bytom B., 4/ **B. N.**, bytom B., 5/ **A. V.**, bytom T., 6/ **A. V.**, bytom Š., proti odporkyňi **Slovenskej republiky – Ministerstvu financií Slovenskej republiky**, Štefanovičova 5, Bratislava, zastúpenej Krajským úradom v .P., **o zaplatenie finančnej náhrady za nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde v Poprade pod sp.zn. 11 C 1300/1999, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. januára 2007, sp.zn. 6 Co 111/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie odporkyne **z a m i e t a .**

Navrhovateľom 1/ až 6/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Poprade medzitýmnym rozsudkom zo dňa 24. marca 2006, č.k. 11 C 1300/1999 – 148, rozhodol, že odporkyňa má povinnosť poskytnúť navrhovateľom 1/ až 6/ finančnú náhradu za nehnuteľnosti, ktoré boli znárodnené na základe vyhlášky Ministerstva zdravotníctva zo dňa 3.2.1949 č. 29/1949 Úradného vestníka, a ktoré boli následne zdemolované, a to vo výške, ktorá bude určená v rozsudku vo veci samej. Mal za to, že navrhovatelia 1/ až 6/ ako právni nástupcovia po nebohom A. V., ktorý bol osobou oprávnenou, riadne a v lehote uplatnil svoj nárok na finančnú náhradu za zdemolované nehnuteľnosti, ktoré boli znárodnené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva ČSR zo dňa

3.2.1949 o znárodnení přírodných léčivých zdrojov a kúpeľného majetku v osade Ľ. K. (obec Ľ. v okrese K.). Dospel preto k záveru, že preukázali splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporkyne rozsudkom zo dňa 23. januára 2007 sp.zn. 6 Co 111/2006 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Vychádzal zo záverov vyjadrených v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 72/99 zo dňa 20.8.1999, že pri reštitučných nárokoch ide o nároky mimoriadne až v takej výraznej odlišnosti, že je pri nich odôvodnený aj mimoriadny postup všeobecných súdov so zreteľom na formu a obsah, ako aj spôsob uplatnených nárokov. Netýka sa to len výkladu § 13 ods. 3 zák.č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách. Zmiernenie krivdy spočíva aj v poskytnutí finančnej náhrady a deje sa tak vždy, ak bol preukázaný protiprávny postup v dôsledkoch politickej perzekúcie alebo porušenia všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd. O skutočnej držbe v riešenej veci hovorila vyhláška Ministerstva zdravotníctva ČSR č. VII/3-15-921-1948 zo dňa 3.2.1949, a to doslovne : „Znárodneniu podliehajú nehnuteľnosti napísané vo vložke č. X. kat.úz. Ľ., Ľ. K. – vlastníctvo A. V. titulom skutočnej držby a kúpy / PZKN vlastníctvo rímskokatolíckej cirkevnej katolíckej obce Ľ. K. v celosti.“ Na základe uvedeného bolo zrejmé, že v danej veci nebolo možné uplatniť tzv. intabulačný princíp, ktorý platil na území Slovenska do konca roka 1950, vzhľadom na vykonané dokazovanie. K zmene vlastníctva k nehnuteľnostiam v predmetnej veci došlo aj bez povinného zápisu do pozemkovej knihy, lebo vlastníctvo A. V. bolo na základe skutočnej držby a kúpy preukázané. Súhlasil so súdom prvého stupňa, že vlastníkom dotknutých nehnuteľností nebol formálny vlastník, ale právny predchodca navrhovateľov 1/ až 6/ a táto skutočnosť bola potvrdená aj štátnym orgánom, t.j. Ministerstvom zdravotníctva ČSR, ktoré presne vo vyhláške špecifikovalo, čo je predmetom znárodnenia podľa vtedy platného zák.č. 125/1948.

Odvolací súd v zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 do 31.8.2005 O.s.p. vyslovil, že dovolanie proti tomuto rozsudku je prípustné, nakoľko ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Za otázku zásadného právneho významu považoval, či zápis na nového vlastníka nehnuteľnosti, konkrétne A. V., ak nebol formálne vykonaný, alebo iná právna norma rozhodného obdobia ako aj ďalšie listinné dôkazy (kúpna zmluva, potvrdenky o splatení kúpnej ceny nehnuteľnosti) mohli osvedčiť a preukázať nárok podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala 27. marca 2007 odporkyňa dovolanie. Žiadala rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania podložila ustanovením § 238 ods. 3 O.s.p. a jeho dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., teda tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedla, že odvolací súd pripustil dovolanie z dôvodu, že v konaní ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Vytýkala odvolaciemu súdu i súdu prvého stupňa, že nesprávne považoval nebohého A. V. a jeho právnych nástupcov za oprávnené osoby podľa § 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, keď mali za preukázané, že pôvodný navrhovateľ bol vlastníkom dotknutých nehnuteľností. Ani pôvodný navrhovateľ, ani jeho právni nástupcovia však náležite nepreukázali, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom uplatneného nároku, boli v čase ich znárodnenia vo vlastníctve A. V., keďže dotknuté nehnuteľnosti sú pozemnoknižne zapísané ako vlastníctvo Rímsko – katolíckej cirkevnej obce v Ľ. K.. Navrhovatelia nepredložili výpis z pozemkovej knihy, v ktorom sú tieto nehnuteľnosti zapísané ako vlastníctvo A. V., ani kúpnu zmluvu, ktorou A. V. nehnuteľnosti odkúpil od Rímsko – katolíckej cirkevnej obce v Ľ. K.. Odporkyňa spochybnila oprávnenosť tvrdenia navrhovateľov, že vlastníctvo nehnuteľností A. V. bolo preukázané znárodňovacou vyhláškou Ministerstva zdravotníctva zo dňa 3. februára 1949. Navrhovatelia tvrdili, že štát v čase znárodnenia mal nepochybne k dispozícii aj kúpnu zmluvu a musel byť vyhotovený aj geometrický plán na oddelenie parciel; tieto tvrdenia nepodložili dôkazmi. Poukázala na zásadu intabulácie, tzv. že intabulačný princíp platil na území Slovenska do konca roka 1950 (do účinnosti Občianskeho zákonníka, zákon č. 141/1950 Zb.). Podľa neho sa na zmenu vlastníctva k nehnuteľnosti vyžadoval povinný zápis do pozemkovej knihy. Takýto zápis na nového vlastníka nehnuteľností A. V. nebol do znárodnenia týchto nehnuteľností v pozemkovej knihe vykonaný. Dovolateľka nespochybnila skutočnosť, že A. V. splatil časť dohodnutej kúpnej ceny na základe dohody medzi Rímsko – katolíckou cirkevnou majetkovou spoločnosťou v Ľ. K. a A. V. zo dňa 4. októbra 1946. Podľa tejto dohody bola dohodnutá cena za Ľ. K. s inventárom 190 000,- Kčs plus poplatky spojené s odpredajom a kúpou. Kúpnu cenu mal kupujúci A. V. zaplatiť tak, že zloží ihneď zálohu 50 000,- Kčs, ďalších 50 000,- Kčs zaplatí pri uzavretí kúpnej zmluvy a zvyšnú sumu 90 000,- Kčs zaplatí po pozemnoknižnom zápise. Predloženými potvrdeniami bolo preukázané, že A. V. zaplatil predávajúcemu v splátkach spolu 180 000,- Kčs z celkovej dohodnutej kúpnej ceny 190 000,- Kčs. Ďalej bolo predložené potvrdenie o tom, že A. V. vložil na účet Daňového úradu K. sumu 6 247,20 Kčs. Tieto dôkazy podľa dovolateľky nepreukázali, že bola

uzatvorená kúpna zmluva tak, ako predpokladala dohoda zo dňa 4.10.1946. Rovnako nebolo dokázané, že bola splatená celá dohodnutá suma. Poukázala aj na to, že medzi dotknutými nehnuteľnosťami uvedenými v rozsudku, sú aj parcely č. X. les a č. X. lúka, ktoré nebolo možné posudzovať podľa zákona č. 87/1991 Zb., pretože ide o nehnuteľnosti poľnohospodárskeho charakteru, ktoré nie sú predmetom zmiernenia majetkových krívd podľa § 1 ods. 4 uvedeného zákona. Prvostupňový súd tiež nevyriešil otázku, podľa akého reštitučného titulu nárok na finančnú náhradu navrhovateľom priznal, keďže v medzitýmnom rozsudku to neuviedol. S touto otázkou sa náležite nevysporiadal ani odvolací súd. Podľa názoru dovolateľky v danom prípade nebolo preukázané znárodnenie vykonané v rozpore s vtedy platnými zákonnými predpismi (§ 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb.), na ktoré poukazovali navrhovatelia.

Navrhovatelia 1/ až 6/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že § 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, ktorý definuje pojem oprávnenej osoby na uplatnenie nárokov podľa tohto zákona, nedefinuje dôkazné prostriedky, ktorými možno preukázať, kto je oprávnenou osobou a rovnako ani § 5 ods. 3, 4 zákona č. 319/1991 Zb., ktorý stanovuje postup Ministerstva financií pri posudzovaní žiadosti o finančnú náhradu. Išlo by o zásah do procesných noriem Občianskeho súdneho poriadku, ktoré pojednávajú o dôkazných prostriedkoch, a nie je preto možné považovať § 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. a § 5 ods. 3, 4 zákona č. 319/1991 Zb. za špeciálnu úpravu týkajúcu sa dokazovania vo vzťahu k ust. § 125 a nasl. O.s.p. Za smerodajné v tomto smere považovali znenie § 125 O.s.p. podľa ktorého za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Mali za to, že dôkazy ktoré predložili navrhovatelia 1/ až 6/ v priebehu konania existenciu vlastníckeho práva ich právneho predchodcu priamo preukázali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je neopodstatnené.

Pred samotným posúdením správnosti napadnutého rozsudku krajského súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti treba uviesť, že vyslovením prípustnosti dovolania v zmysle

§ 238 ods. 3 O.s.p. vymedzuje odvolací súd zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre vyriešenie ktorej v dovolacom konaní vytvoril priestor. Dovolanie v takomto prípade, okrem väd naplňujúcich znaky dovolacích dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p., môže byť odôvodnené výlučne len nesprávnym právnym názorom zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tej právnej otázke, ktorá viedla k prípustnosti dovolania. Dovolací súd sa potom obmedzuje len na dôvody dovolania, ktoré spadajú do rámca pripusteného dovolacieho dôvodu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný tak rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená a dovolateľka ani vo svojom dovolaní nenamietala, že by v konaní k uvedeným vadám došlo.

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., t.j. len preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň vymedzil v dôvodoch rozhodnutia otázku podľa neho po právnej stránke zásadného významu. Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzený rámec právnej otázky, bola dovolateľka oprávnená jeho rozhodnutie napadnúť len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú odvolací súd dovolanie pripustil. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.).

Vzhľadom na to sa dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nemohol zaoberať skutkovými otázkami, ale ani tými právnymi otázkami, so zreteľom na ktoré nebola odvolacím súdom vyslovená prípustnosť dovolania.

Tým, že odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie za účelom posúdenia otázky, či zápis na nového vlastníka nehnuteľnosti, konkrétne A. V., ak nebol formálne vykonaný, alebo iná právna norma rozhodného obdobia ako aj ďalšie listinné dôkazy (kúpna zmluva, potvrdenky o splatení kúpnej ceny nehnuteľnosti), mohli osvedčiť a preukázať nárok podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, vytvoril odporkyňi procesnú možnosť domôcť sa v dovolacom konaní preverenia správnosti odvolacím súdom zaujatého právneho názoru, že preukázaním iných právnych skutočností, významných pre zaujatie názoru o vlastníckom práve k nehnuteľnosti fyzickej osoby, je splnená podmienka na preukázanie splnenia podmienok pre posúdenie oprávnenej osoby v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách. Z dovolania ale vyplýva, že odporkyňa správnosť tohto názoru odvolacieho súdu nespochybňuje. Je preto zrejmé, že dovolateľka uvedenú procesnú možnosť nevyužila. Keďže dovolací súd je viazaný dovolaním a odporkyňa v dovolaní nespochybnila správnosť právnych záverov odvolacieho súdu pri riešení otázky, pre ktorú pripustil dovolanie, nebolo na základe tohto dovolania možné pristúpiť k posúdeniu správnosti riešenia odvolacím súdom stanovenej otázky.

Pokiaľ odporkyňa namietala, že dôkazy, ktoré nespochybnila v pôvodnom konaní a ani v dovolaní, nepreukázali, že bola uzavretá kúpna zmluva tak, ako to predpokladala dohoda z 4.10.1946 a že nebolo preukázané, že bola splatená celá dohodnutá kúpna cena, a tiež že nebola vyriešená otázka, podľa akého reštitučného nároku bol priznaný nárok na finančnú náhradu, ide dovolanie nad prípustný rámec predmetu preskúmania. Niet totiž pochyb, že odvolací súd pripustil dovolanie podľa § 238 ods. 3 O.s.p. len preto, aby bolo možné v dovolacom konaní posúdiť správnosť ním zvoleného riešenia (všeobecnej) právnej otázky, či možno dokazovaním podľa všeobecného predpisu (Občianskeho súdneho poriadku) v súdnom konaní preukázať nárok podľa § 3 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v konkrétnom prípade.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolateľka v dovolaní, ktoré smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, na jednej strane neuplatnila, čo mohla, na druhej

strane sa však domáhala toho, na čo ju pripustenie dovolania neoprávňovalo. Dovolací súd preto jej dovolanie zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Úspešným navrhovateľom 1/ až 6/ (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 a § 243c O.s.p.) dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková